

EUROPESE CONVENTIE

SECRETARIAAT

GM

Brussel, 17 juni 2002 (21.06)
(OR. en)

CONV 112/02

BEGELEIDENDE NOTA

van: het secretariaat

aan: de Conventie

Betreft: Overzicht en bijdragen op het Forum

Ter voorbereiding van de plenaire zitting op 24-25 juni 2002 over het maatschappelijk middenveld ontvangen de leden van de Conventie hierbij een overzicht van de bijdragen die sinds de openingszitting van de Conventie tot en met 7 juni 2002 op het Forum zijn geplaatst.

OVERZICHT VAN DE BIJDAGEN OP HET FORUM

Inleiding

1. Overeenkomstig de Verklaring van Laken, waarbij besloten werd de Conventie over de toekomst van Europa bijeen te roepen, is tevens een Forum opengesteld om organisaties die het maatschappelijk middenveld vertegenwoordigen aan de bredere discussie te laten deelnemen. Het Forum is een gestructureerd netwerk met een eigen website, waarop organisaties zich kunnen inschrijven en bijdragen kunnen plaatsen. Het is operationeel sinds de openingszitting van de Conventie eind februari.
2. Tot nu toe hebben 160 organisaties zich ingeschreven en bijdragen ingediend. Per week zijn er gemiddeld acht inschrijvingen, een cijfer dat de afgelopen weken snel gestegen is; de organisaties zijn namelijk aangespoord om zich tijdig te melden, zodat hun bijdragen in aanmerking zouden kunnen komen voor de tweede plenaire zitting van juni.
3. Deze 160 organisaties vertegenwoordigen een brede doorsnede van het maatschappelijk middenveld. De meerderheid ervan bestrijkt heel Europa, maar er hebben zich ook veel nationale organisaties ingeschreven. Deze zijn veeleer ongelijk vertegenwoordigd; uit verscheidene lidstaten zijn er helemaal geen delegaties, en uit de kandidaat-lidstaten slechts een beperkt aantal.

4. Het Forum bestaat uit vier rubrieken waaruit de organisaties bij de inschrijving een passende keuze moeten maken. De organisaties zijn als volgt ingedeeld:

politieke organisaties of overheden (ook op subnationaal niveau)	17
sociaal-economische belangengroeperingen (sociale partners, beroepsorganisaties enz.)	16
academische wereld en studiecentra	28
andere organisaties van het maatschappelijk middenveld, NGO's enz.	<u>99</u>
TOTAAL	<u>160</u>

5. Elke organisatie wordt verzocht een bijdrage in te dienen, met een samenvatting op één bladzijde. Beide teksten worden op de website geplaatst. Gezien het aantal en het uiteenlopende karakter kan dit overzicht niet alle bijdragen bestrijken. Veeleer is het de bedoeling dat uit de totale input een aantal kernthema's en -vragen wordt gedistilleerd. Aldus krijgen de leden van de Conventie een globaal beeld van het Forum en zal het maatschappelijk middenveld een bijdrage kunnen leveren tot de besprekingen van de Conventie. Wie een compleet beeld van het Forum verlangt, moet de bijdragen zelf op de website raadplegen.
6. De grote verscheidenheid van de bijdragen maakt het moeilijk inhoudelijke conclusies uit het Forum te trekken. Toch komen sommige brede thema's in menige bijdrage aan bod. Het eerste thema is de wens dat de Unie dichter bij de burger komt te staan. Dit veronderstelt dat besluiten op het juiste niveau worden genomen én dat de Europese burger daarbij meer inspraak krijgt, ongeacht het niveau van de besluitvorming. Het tweede thema, hiermee nauw verbonden, is het streven naar een grotere betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld, via zijn organisaties, bij het Europese besluitvormingsproces, en naar een erkenning van zijn specifieke rol in het Verdrag. Ten derde wordt sterk benadrukt dat de Unie de fundamentele

rechten zoals die thans zijn omschreven moet erkennen en deze waar nodig moet uitbreiden. Veel organisaties zijn van mening dat deze taak alleen maar kan worden volbracht door het Handvest van de grondrechten in het Verdrag op te nemen. Ten vierde legt elke sectorale belangengroepering sterk de nadruk op doeltreffende en legitieme besluitvorming, waarbij voor het betrokken beleidsgebied vaak wordt aangestuurd op besluitvorming bij gekwalificeerde meerderheid van stemmen, gekoppeld aan medebeslissing.

7. Naast deze brede thema's zijn veel andere kwesties aan de orde gesteld. Zij worden hieronder behandeld in de vier rubrieken; deze rubrieken zijn weliswaar bedoeld om het Forum werkbaarder te maken, maar toch in zekere mate willekeurig bepaald zodat een aantal organisaties duidelijk niet in een van de specifieke rubrieken past (vandaar dat vaak gekozen is voor de vierde rubriek, "overige").

Politieke groeperingen of overheden

8. Onder deze rubriek zijn vooral regionale of subregionale organisaties ingeschreven. Hun bijdragen handelen dan ook veelal over de rol en de status van subnationale organen in de Europese Unie. Een aantal van deze organisaties gaat ervan uit dat het recht van de burger op lokale democratie in het Verdrag moet worden verankerd, eventueel door opneming van het Handvest van de Raad van Europa inzake lokale democratie. Veel organisaties wensen ook dat concrete uitvoering wordt gegeven aan de bepaling over lokale democratie in artikel 1 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, luidens hetwelk de besluiten zo dicht mogelijk bij de burger moeten worden genomen, en dat met name wetgeving die uitvoeringsbepalingen op het subnationale niveau vereist, wordt vereenvoudigd en dus een zeer nauwe betrokkenheid van de regionale en lokale autoriteiten in alle fasen van het wetgevingsproces veronderstelt.
9. Sommige organisaties wensen een duidelijke erkenning van de vier bestuursniveaus: Europees, nationaal, regionaal en lokaal. Andere willen dat in het Verdrag uitdrukkelijk de rol van de regio's en de lokale autoriteiten wordt erkend, en veel organisaties zijn van oordeel dat bij ontstentenis van een gedetailleerde bevoegdheidslijst een doeltreffend systeem van subsidiariteitscontrole (zowel ex ante als ex post) moet worden ingesteld.

10. Volgens verscheidene bijdragen moet meer rekening gehouden worden met de financiële gevolgen die voor subnationale organen verbonden zijn aan beslissingen op het Europese niveau. Er zijn een aantal oproepen om regio's met wetgevingsbevoegdheid toegang te verlenen tot het Hof van Justitie, ze als dusdanig in het Verdrag te erkennen en ze te laten deelnemen aan COSAC-vergaderingen.

Sociaal-economische belangengroeperingen

11. Onder deze rubriek zijn relatief weinig organisaties ingeschreven. Meestal vertegenwoordigen zij de belangen van werknemers van bepaalde bedrijfstakken, zoals coöperaties en openbare diensten.
12. Een aantal van deze organisaties pleit voor een beter evenwicht tussen economisch beleid en sociale doelstellingen. Er is een verzoek om bepaalde kernelementen van het Europese sociale model, bijvoorbeeld de doelstelling van volledige werkgelegenheid, uitdrukkelijk in het Verdrag op te nemen. Sommige organisaties wensen een grotere erkenning van de coöperatieve sector en van de sector diensten van algemeen belang. Er wordt gepleit voor een geïnstitutionaliseerde dialoog met de sociale partners, waarbij het aantal gesprekspartners ter wille van de representativiteit zou worden uitgebreid. Ook het vraagstuk van de grotere werknemersinspraak is aan de orde gesteld. Verscheidene organisaties zijn voor opnemering van het Handvest van de grondrechten in het Verdrag met het oog op een grotere erkenning van de sociale grondrechten.

Academische wereld en studiecentra

13. De bijdragen van academische instellingen en studiecentra aan het Forum zijn uiteraard van een andere aard dan veel bijdragen van niet-gouvernementele organisaties. Veel voorstellen zijn niet per se op een specifiek belang gericht, maar bedoelen veeleer het ruimere debat over

de toekomstige structuur van de Europese Unie te stimuleren. Verscheidene contribuanten hebben mogelijke modellen voor een toekomstige grondwet ontworpen, inclusief voorstellen over hoe de Gemeenschappen en de Unie kunnen fuseren en hoe de pijlerstructuur kan worden aangepast. Een aantal bijdragen gaat over specifieke vraagstukken die de Conventie al heeft bestudeerd (b.v. de afbakening van bevoegdheden).

14. Enkele studentengroeperingen hebben een ontwerp van grondwet of een "manifest" voor Europa opgesteld. Een aantal studiecentra hebben ideeën gespuid over toekomstige institutionele regelingen, waaronder gedetailleerde voorstellen betreffende de verkiezing van de voorzitter van de Commissie en de toekomstige rol van de hoge vertegenwoordiger voor het GBVB. Ook is het idee van een gemeenschappelijke taal geopperd, en de mogelijkheid om regionale unies te creëren die als groepen binnen de EU als geheel optreden. Volgens sommigen zou lobbywerk transparanter moeten worden.

Andere organisaties van het maatschappelijk middenveld

15. Deze rubriek omvat verreweg het grootste aantal organisaties. Dit betekent dat zij een brede waaier van onderwerpen bestrijkt. Niettemin zijn diverse aandachtsgebieden te onderscheiden.
16. Een aantal organisaties behoort tot de sociale sector. Vaak vallen hun wensen gedeeltelijk samen met die welke onder de sociaal-economische rubriek (zie hierboven) zijn geuit. Sommige organisaties houden zich echter vooral bezig met de problematiek van gendergelijkheid en gezinshulp. Er wordt gepleit voor een actiever beleid inzake gendergelijkheid, inclusief integratie van het genderaspect op alle belangrijke beleidsterreinen. Een aantal organisaties wensen meer nadruk op het beleid voor menselijke ontplooiing, met inbegrip van gezinshulp en armoedebestrijding. Sommige wijzen erop dat in de sociale sector steeds vaker aan "open coördinatie" gedaan wordt en wensen dat dit in het Verdrag wordt geformaliseerd. Verscheidene bijdragen roepen de Unie op de doelstelling van grotere sociale samenhang uitdrukkelijk te erkennen. Er wordt verzocht om een coherenter en duurzamer gemeenschappelijk landbouwbeleid.

17. Een aantal organisaties heeft belangstelling voor ontwikkelingssamenwerking. In veel gevallen beklemtonen zij dat het ontwikkelingsbeleid en de uitroeiing van de armoede een centrale plaats in het externe beleid moeten krijgen, en wensen zij dat zowel in de Commissie als in de Raad de aparte structuur voor dat beleid blijft bestaan. Een aantal organisaties wil de Verdragen wijzigen om de centrale rol van het ontwikkelingsbeleid aan te geven en te voorzien in een rechtsgrondslag voor overleg met het maatschappelijk middenveld. Er is een verzoek om het Europees Ontwikkelingsfonds op te nemen in de communautaire begroting en om van het ontwikkelingsbeleid een terrein van gedeelde bevoegdheid van Gemeenschap en lidstaten te maken.
18. In de milieusector pleit een aantal organisaties ervoor dat meer plaats wordt ingeruimd voor het belang van milieubescherming en duurzame ontwikkeling. Met name is verzocht om bij de hervorming van het GLB meer aandacht te schenken aan duurzaamheid, om op milieugebied (inzonderheid artikel 175, lid 2, van het EG-verdrag) de procedure van SGM annex medebeslissing uit te breiden en om in het Handvest van de grondrechten milieurechten op te nemen.
19. Deze rubriek omvat ook een aantal bijdragen van organisaties die werkzaam zijn op het gebied van de mensenrechten. In het algemeen streven deze organisaties ernaar dat op alle beleidsterreinen de aandacht voor de mensenrechten als een kernelement gehandhaafd en versterkt wordt. De meeste organisaties willen het Handvest van de grondrechten in het Verdrag opgenomen zien, en zijn vaak van oordeel dat het Handvest daarbij moet worden aangescherpt. Sommige wensen ook dat de Unie partij wordt bij het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens. Een aantal organisaties bepleit betere voorschriften met het oog op gendergelijkheid, de rechten van het kind, en de bescherming van het gezin en van personen met een handicap.
20. Ook organisaties uit de culturele sector hebben bijdragen ingediend. Zij wensen dat het culturele element in de Europese Unie van de toekomst veel prominenter aanwezig is; de Unie moet zich sterker vastleggen op het bepaalde in artikel 151 VEG en overgaan tot SGM en medebeslissing. Verscheidene organisaties wensen dat onderwijspluralisme en toegang tot het onderwijs op gelijke voorwaarden in het Verdrag formeel worden vastgelegd. Voorts wordt verzocht om een specifieke rechtsgrondslag voor steun aan sportbeoefening.

21. Een aantal religieuze organisaties wenst dat in een toekomstig constitutioneel verdrag aandacht wordt besteed aan het geestelijke aspect en dat het godsdienstige en geestelijke erfgoed van Europa uitdrukkelijk wordt erkend. Voorts willen verscheidene organisaties Verklaring nr. 11 betreffende de status van kerken en niet-confessionele organisaties in het Verdrag opgenomen zien.
22. In deze rubriek heeft een aantal burgerorganisaties bijdragen ingediend. Zij verwachten over het algemeen een transparantere werking van de Unie en een grotere participatie van de individuele burger, met maximaal gebruik van nieuwe technologie. Volgens sommigen moet de Conventie resulteren in een verdrag, dat dan onderworpen wordt aan een enkel referendum of ten aanzien waarvan nationale volksraadplegingen worden gegarandeerd. Ook zijn er bijdragen van verschillende politieke partijen en van "Europese" organisaties (zowel "pro-Europese/federalistische" als "eurosceptische"). Een aantal daarvan wenst een federale grondwet voor Europa, en sommige bijdragen bevatten gedetailleerde voorstellen voor mogelijke institutionele structuren. Anderzijds zijn verscheidene organisaties speciaal bezorgd over het aanhoudende gebrek aan democratische verantwoordingsplicht binnen de Unie; zij pleiten voor een grotere betrokkenheid van de nationale parlementen

Follow-up

23. Dit overzicht bestrijkt alle bijdragen op het Forum tot de eerste plenaire zitting van juni (7 juni 2002). Er blijven zich organisaties inschrijven, en dit wordt ook aangemoedigd. Uiteraard is de site voor iedereen toegankelijk, ook voor de leden van de Conventie; het secretariaat van de Conventie zal het Forum aandachtig blijven volgen.